

Klara Brcko
Dječji vrtić Trnsko
Zagreb, Hrvatska
brcko.klara@gmail.com

UDK 371.3::81'243
Originalni naučni rad
Primljen: 21.10.2025.
Prihvaćen: 17.11.2025.
DOI: 10.53406/kd.v13i2.132

NARATIVNI PRISTUP RANOM UČENJU STRANOG JEZIKA KROZ SLIKOVNICE ERICA CARLA

Sažetak: *Rano učenje stranog jezika godinama istražuju brojni stručnjaci, metodičari i odgojitelji koji žele unaprijediti vlastiti rad i dječje usvajanje novog jezika. Uvođenje stranog jezika u ranoj dobi potiče razvoj interkulturalne kompetencije te postavlja temelj za usvajanje novih jezika u starijoj dobi. Koncept priča kao temelj učenja (story based curriculum) u ranom i predškolskog obrazovanju naglašava upotrebu slikovnica kao osnovnog sredstva za učenje. Korištenjem slikovnica Erica Carla u okviru koncepta 'priča kao temelj učenja', pozitivno je potkrepljena prva godina usvajanja stranog jezika, a zbog svog jednostavnog jezika, životopisnih ilustracija i repetitivnog karaktera, slikovnice su pomogle djeci u razumijevanju novih riječi i izraza. Rad stavlja u kontekst koncept 'priča kao temelj učenja' te program ranog učenja stranog jezika u hrvatskom ranom i predškolskom sustavu, s naglaskom na korištenje slikovnica Erica Carla. Središnji dio rada fokusiran je na prikaz praktičnih aktivnosti iz odgojno-obrazovne skupine integriranog programa ranog učenja engleskog jezika. U zaključku su istaknuti pozitivni ishodi koncepta na odgojno-obrazovni rad te primjerenost ovakvog pristupa na našem govornom području.*

Ključne riječi: *dijete, priča, rano učenje engleskog jezika, slikovnica, vrtić.*

Uvod

Odgoj i obrazovanje u ranoj i predškolskoj dobi ovisi o zakonodavnom okviru pojedine zemlje, postojanju ili nepostojanju propisanog kurikuluma i/ili plana i programa, autonomiji pojedine predškolske ustanove i mnogim drugim čimbenicima. Istovremeno ovisi o kontekstu same ustanove, samoj odgojno-obrazovnoj skupini, kronološkoj razdiobi, interesima i razvojnim mogućnostima djece kao i o kompetencijama odgojitelja. Okvir rada predškolskog sustava u Republici Hrvatskog određen je Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski koji, među ostalim, kao jedan od ciljeva navodi i razvoj ključnih kompetencija, a među njima i komunikaciju na stranim jezicima. Djeca rane i predškolske dobi usvajaju znanja i razvijaju vještine, pa tako i strani jezik, ukoliko su u poticajnom okruženju za učenje. U ranoj dobi dijete usvaja jezik kroz situacijski pristup odnosno strani se jezik koristi u svakodnevnim planiranim i neplaniranim situacijama, poput životno-praktične aktivnosti, tjelovježbu u dvorani, grupne aktivnosti na tepihu tzv. *english time* te drugim aktivnostima koje se prirodno javljaju u toku dana.

Slikovnice su, općenito gledano, važan dio prakse ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, a u radu odgojno-obrazovne skupine integriranog učenja engleskog jezika moguće je koristiti i elemente koncepta 'priča kao temelj učenja'.

Rano učenje engleskog jezika u Republici Hrvatskoj

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) jest okosnica i temeljni okvir za rad u predškolskom sustavu u Republici Hrvatskoj. Kao takav, kurikulum je jedini dokument u kojem se nalaze polazišta, načela, vrijednosti i ciljevi rada u vrtiću. Spomenuti dokument, polazi od djeteta kao kreativnog bića odnosno „aktivnog sustvaratelja vlastitog razvoja, odgoja i učenja” (Malek i dr., 2012:19) te osobe koja aktivno uz odgojitelja, sudjeluje u oblikovanju odgojno-obrazovnog procesa. Nacionalni kurikulum (2014) ističe važnost holističkog pristupa poštujući humanističko gledište u čijem je središtu dijete. Holistički pristup podrazumijeva razvoj dječje motivacije, korištenje smislenih aktivnosti primjerene dječjoj dobi, sposobnostima i interesima, osiguravanje uvjeta za multisenzorno ovladavanje stranim jezikom (Mourão i Ellis, 2020) te poučavanje temeljeno na razvoju jezičnih djelatnosti slušanja i govorenja, posebno izgovora. Pristupiti učenju stranog jezika holistički podrazumijeva istovremeno uključivanje vježbi fine i krupne motorike, pokreta, pjesme, glazbe, glume, vježbe za razvoj predčitalačkih vještina te mnogih drugih aktivnosti. Dijete strani jezik uči igrom i drugim svrhovitim aktivnostima, a najprimjereniji je situacijski pristup učenju kojim ono upoznaje, razumije te spontano i smi-

sleno koristi strani jezik u različitim aktivnostima i situacijama. Situacijski pristup odvija se kroz sve životno-praktične aktivnosti (dolasci i odlasci, uzimanje obroka, briga o sebi i održavanje urednosti prostora, za vrijeme spontane igre u centrima aktivnosti te u procesu likovnih aktivnosti) odnosno usvajanjem jezika u autentičnom kontekstu (Mikulec i Rogulj, 2023), na prirodan način, spontano kroz igru. Djeci se nude sadržaji koji su im bliski i koje iskustveno poznaju te je bitno da se komunikacija odvija na materinjem i stranom jeziku. Tijekom planiranja sadržaja treba se voditi suvremenom slikom djeteta koje je sukreator vlastitog obrazovnog procesa i zato govorimo o fleksibilnom pristupu odgojno-obrazovnom procesu te orijentacijskom planiranju sadržaja rada. Dijete je uvijek u središtu odgojno-obrazovnog konteksta i treba uzeti u obzir sve aspekte njegove osobnosti kako bi usvajalo strani jezik prema vlastitim mogućnostima.

Poučavanje stranog jezika provodi se posebno oblikovanim metodičkim postupcima integriranim unutar svakodnevnih odgojno-obrazovnih aktivnosti vrtića. Prilikom planiranja odgojno - obrazovnog rada, odgojitelji se vode orijentacijskim planom (sadržajima rada) koji je proizašao promatranjem djetetovih interesa, znanja, njihove kronološke dobi i okruženju u kojem dijete živi. Rano učenje stranog jezika temelji se i na verificiranim programima od strane Agencije za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske za provođenje ranog učenja jezika. U pisanju programa uključeni su educirani odgojitelji u području ranog učenja stranog jezika te pedagog određene ustanove. Program se temelji na razvojnim zadaćama i okvirnim ishodima učenja za djecu od prve do treće godine učenja, metodama i oblicima rada, orijentacijskom planu i programu rada te raznovrsnim sadržajima rada u posebnom programu. Sadržaji odnosno tematske cjeline su varijabilne, ovise o dobi djece, sklonostima prema jeziku, spremnosti djeteta za reprodukciju itd. te je iz tog razloga sadržaje programa teško strogo planirati, ali moguće je planirati uvjete u kojima će dijete stvarati nove spoznaje. Sadržaje treba planirati s ciljem poticanja cjelovitog razvoja djeteta kroz sve senzorne modalitete, a pokret i ritam imaju veliku ulogu u učenju stranog jezika. Integriranost se unutar Nacionalnog kurikulumu (2014) očituje u cjelovitom razvoju djeteta po svim razvojnim područjima, aktivnosti nisu strukturirane prema metodičkim područjima, već je fokus na stvaranju stimulativnog okruženja kako bi se osnažio djetetov potencijal u samoorganizaciji i izboru aktivnosti. Kurikulum je dinamičan jer odstupa od striktnog planiranja sadržaja i aktivnosti u korist praćenja trenutnih interesa djece, s naglaskom na planiranje onoga što djeca mogu učiti, a ne ono što bi trebala učiti. Utemeljenje za sve navedeno nalazimo u projektu *Inspiring language learning in the early years* (Europski centar za moderne jezike, 2019) koji je usmjeren na ovladavanje stranim jezikom u ranoj dobi na osnovi šest načela utemeljenih na znanstvenim dokazima i iskustvima praktičara. Ističe se iznimna važnost holističkog pristu-

pa u ovladavanju stranog jezika jer je ono proces sveobuhvatnog povezivanja elemenata kojim su djeca izložena. Nadalje, bitno je osloniti se na postojeći jezični repertoar svakog djeteta u skupini te omogućiti djeci smisleno i aktivno učenje kroz interakciju s prirodom donosno postavljanjem pitanja i opisivanjem pojava. Naposljetku se ističe trajnost i kontinuiranost učenja u kojem je naglasak na procesu odnosno povezivanje prethodnog znanja te učenje kroz sva područja (matematika prirodoslovlje, likovnost, jezičnost..). Svoja otkrića i iskustva dijete opisuje i prenosi različitim načinima komunikacije: izgovorenim i/ili pisanim riječima, crtežima, izrazima lica, gestama, pokretima tijela i sl. Drugim riječima, holistički pristup je višedimenzionalan, obuhvaća osobni, fizički, društveni i emocionalni razvoj i dobrobit djece, kao i njihov kognitivni i jezični razvoj. Aktivni i suradnički načini učenja – poput eksperimentiranja, otkrivanja i igre – uzimaju u obzir multisenzorne načine učenja najmlađih. Ako prihvatimo da djeca uče holistički tada ponavljanje različitih pojmova i riječi na stranome jeziku, kroz različite medije, može učvrstiti prethodno naučene informacije (Pinter, 2006). U svrhu holističkog pristupa u procesu učenja stranog jezika, odgojitelji moraju osigurati sinergičnost predškolskog obrazovanja i učenja jezika unutar konteksta, dječje dobi i razvojno primjerenih aktivnosti specifičnih za određenu skupinu djece (Mourão i Ellis, 2020). Nacionalni kurikulum (2014) potiče i osnažuje razvoj osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje, od kojih je jedna komunikacija na stranim jezicima. Istaknuto je da dijete rane i predškolske dobi strani jezik uči u poticajnom jezičnom kontekstu, kroz iskustvo igre i drugim za njega svrhovitim aktivnostima, u svakodnevnim situacijama s drugom djecom i odgajateljem. Cilj cjelodnevnog programa ranog učenja stranog jezika jest unaprjeđenje rasta i razvoja djeteta rane i predškolske dobi stvaranjem prirodnog okruženja za rano učenje engleskog jezika s naglaskom na razvoj svih kompetencija za cjeloživotno učenje.

Priča kao temelj učenja – koncept ranog usvajanja engleskog jezika

Priča kao temelj učenja (engl. *story based curriculum* ili *story based syllabus*) je metodički pristup nastao u državama anglosaksonskog govornog područja, primarno na području Velike Britanije i SAD-a, a danas je predmet proučavanja nekolicina vrsnih stručnjaka u području učenju stranog jezika za djecu predškolske dobi poput Ellis i Brewster (2014), Mourão (2020), Mikulec i Rogulj (2023). S obzirom na jezičnu pozadinu koncepta, njegove odrednice, metodiku i ključne elemente lako je primijeniti unutar predškolskog programa ranog učenja stranog (engleskog) jezika. *Priča kao temelj učenja* je pristup baziran na upotrebi slikovnice kao sadržaja i sredstva za rano učenje i pouča-

vanje engleskog jezika te se temelji na drugačijem načinu planiranja odgojno-obrazovnog rada. Aktivnosti, sadržaji i teme koje odgojitelj želi obraditi unutar određene slikovnice, planiraju se unaprijed, od šireg prema specifičnom pojmu, ali prateći kronološku dob i interese djece u skupini. Suvremena teorija poučavanja stranog jezika temelji se na prihvaćanju više metoda koje djeluju kao promišljeni sustav i objedinjuju; nastavne tehnike, kombinaciju priznatih metoda, primjerene i interesantne sadržaje, mnoštvo multimedijalnih poticaja i nadasve tjelesne aktivnosti odnosno igru, o čemu govore Ellis i Brewster (2014), Mourão i Ellis (2020). Učenje stranog jezika temeljeno na slikovnici može objединiti pristupe učenju koji naglašavaju stjecanje znanja, vještina i kompetencija. Različite metode u radu s djecom rane i predškolske dobi, kao što su učenje temeljeno na igri (play based learning), istraživačko učenje, rad na projektu te potpuni-tjelesni odgovor (Total Physical Response), mogu se povezati u cjelinu kako bi se stvorio snažan okvir za holističko učenje stranog jezika te ujedno pridonijele razvoju novih mogućnosti u području predškolskog odgoja i obrazovanja. Tri su glavna razvojna područja obuhvaćena ovim principom rada: (a) jezični razvoj i razvoj komunikacije (kako na materinjem tako na stranom jeziku), (b) tjelesni razvoj – razvoj grube i fine motorike i (c) osobni, socijalni i emocionalni razvoj. Unutar spomenutih područja utječe se i na razvoj pismenosti, predmatematičkih kompetencija (računanje), razumijevanje svijeta (istraživačke aktivnosti) te umjetničkih i stvaralačkih aktivnosti.

Široka dostupnost slikovnica na engleskom jeziku olakšavaju odgojiteljima – voditeljima programa učenja stranog jezika, pronalazak primjerenih sadržaja za rad. Slikovnica kao vizualno i narativno sredstvo (Narančić Kovač, 2015) pomaže odgojitelju kroz priču u slikama objединiti temu (npr. životinje, boja, oblici) i specifične događaje ili činjenice. U radu s predškolskom djecom biraju se priče na stranom jeziku koje su repetitivnog karaktera, što znači da se riječi i rečenice koje želimo da djeca usvoje ponavljaju i po nekoliko puta u priči (Mourão i Ellis, 2020). Repetitivne slikovnice olakšavaju usvajanje stranog vokabulara jer su predvidljive odnosno ista fraza ili pojam se pojavljuje na svakoj stranici te su samim time djeci češći auditivni podražaj. Takve slikovnice aktiviraju dječji mozak te omogućuju mnogobrojne aktivnosti za vježbanje recepcije i produkcije jezika. Odabrane slikovnice trebaju sadržavati jednostavan jezik, odnosno jezik treba biti prilagođen razini znanje slušača. Stručnjaci (Vernon, 2017; Narančić Kovač, 2015) preporučuju biranje slikovnica u kojima se nalazi jedna do tri rečenice na svakoj stranici jer se kod takvih slikovnica neće javljati potreba za prevodjenjem iste na hrvatski jezik. Kod biranje priče također je važno obratiti pažnju na ilustracije, budući da ilustracije prvotno privlače pažnju djece i omogućavaju zadržavanje koncentracije tijekom slušanja priče. Umjetničke ilustracije, poput onih koje je stvarao Eric Carle, izazovne su za djecu jer

ih potiču na „čitanje” ilustracija i pretakanje slika u priču, odnosno verbalnu produkciju viđenog i čujnog. Slikovnice zahtijevaju fleksibilan pristup kako bi se u potpunosti osvijestile sve mogućnosti koje nude te kako bi pomnim oda-birom i pripremom poticaja sveobuhvatno poticale iskustveno učenje. Planiranje odgojno-obrazovnog rada u kontekstu koncepta *priča kao temelj učenja* temelji se na određivanje svrhe aktivnosti (pjesma, igre, istraživačke, likovne i druge aktivnosti) koja se planira za svaku odabranu slikovnicu. Ovisno o temi koja se istražuje, moguće je da će se slikovnica obrađivati duži vremenski peri-od, nešto što je karakteristično za predškolski sustav jer pratimo i podupiremo interes djece, ali ne i za koncept *priča kao temelj učenja* u kojem se na početku godinu određuje redoslijed kojim će se obrađivati pojedine slikovnice. Autori Ellis i Brewster (2014), Mourão i Ellis (2020), slažu se oko šest bitnih koraka koje je važno primijeniti prilikom planiranja cjelokupnog plana temeljenog na konceptu *priča kao temelj učenja*. Na početku je važno uzeti u obzir kontekst slikovnice odnosno temu kojom se slikovnica bavi, jer ona utječe na aktivnosti koje ćemo planirati, osmišljavati i nuditi, a samim time koliko ćemo vreme-na obrađivati određenu temu. Nakon odabira teme slijedi određivanje ciljeva učenja na razini ranog i predškolskog odgoja i obrazovanje te razvojni ishodi u području učenja stranog jezika. Nakon što smo odredili temu i ciljeve, slijedi odabir dobnog primjerenih slikovnica. Odabranu slikovnicu potrebno je pročitati kako bismo što kvalitetnije mogli odrediti jezične ciljeve odnosno voka-bular koji želimo da djeca usvoje te područja za učenja jezika u svakoj od oda-branih slikovnica. Na samom kraju planiranja, odgajatelj-voditelj programa, pažljivo odabire i strukturira odabrane slikovnice u skladu s odgojno-obrazov-nim ciljevima i potrebama djece. Nakon odabira, odgojitelj kreće u (a) kreiranje didaktičkih materijala/poticaja i (b) osmišljavanja ideja za moguće istraživač-ke koncepte pojedine slikovnice. Koncept *priča kao temelj učenja* je strukturir-an na aktivnostima prije, tijekom i nakon čitanja slikovnice. Aktivnosti prije slikovnice imaju za cilj privući pozornost djece, aktivnosti tijekom čitanja su interaktivne aktivnosti koje pomažu djeci da se uključe u priče koje čitaju, a aktivnosti nakon čitanja pomažu djeci provjeriti razumijevanje i organizirati svoje misli i sažeti ideje (Ellis, Brewster, 2014). Učenje i usvajanje engleskog jezika uz, sa i kroz slikovnicu, uključuje odabir kvalitetne autentične slikovnice na engleskom jeziku te osmišljavanje različitih ideja i pripremanjem materijala korištenjem odabrane slikovnice kao inspiraciju. Slikovnice su tako polazna točka za učenje jezika, kreiranje raznih aktivnosti učenja, postavljanje zagonet-nih pitanja, promišljanje, istraživanje i raspravu o istoj. Zbog svoje raznolikosti, slikovnice pružaju odskočnu dasku za stvaranje cjelovitih tematskih jedinica rada u kojima djeca uče vlastitim iskustvom, kako bismo u konačnici dobili sveobuhvatnu cjelinu (Ellis, Brewster, 2014). Pomnim planiranjem, razradom i

izradom poticaja, svaka slikovnica oživljava u radu s djecom svakog puta drugačije i osebnije. S obzirom na specifičnu metodiku koncepta *priča kao temelj učenja* odgajatelj treba biti spreman na izradu detaljnih priprema za rad, no fleksibilnost svakodnevnog odgojno-obrazovnog rada odgojitelju otvara mogućnost za spontanost u zadovoljavanju dječjih potreba tijekom neplaniranih aktivnosti. Slikovnice su dakle višestruko korisne u učenju engleskog jezika jer pružaju jezični kontekst unutar zanimljivog narativa, potiču maštu, razvoj jezičnih vještina i razumijevanje svijeta oko sebe. Ovakav pristup radu koristi dekonstrukciju slikovnica koja pomaže djeci u razumijevanju priče, kroz aktivno sudjelovanje u aktivnostima uz pomno pripremljene didaktičke materijale. Unutar spomenutog koncepta važno je pronaći balans između različitih tipova priča odnosno slikovnica, a Narančić Kovač (2015) navodi tri kategorije: (a) slikovnice u pjesmi, (b) slikovnice repetitivnog karaktera i (c) narativne priče koje odlikuje veći broj likova, početak, razrada i završetak. Svaka od navedenih vrsta ima svoje prednosti, a pravilnom kombinacijom omogućujemo djeci kvalitetnije razumijevanje svijeta i divergentno razmišljanje. Samim time, navedeni pristup u radu ima izniman značaj u razvoju multimodalnog okruženja za učenje. Takvo učenje podrazumijeva dolaženja do spoznaje različitim modalitetima, odnosno kombinacijom riječi, slika, zvukova, gesta, pokreta, različitih osjetila, a orijentirano je na sveobuhvatno i aktivno učenje. Djeca najbolje upijaju kada slušaju strani jezik dok su fizički uključena u aktivnost. Totalni tjelesni odgovor (Total Physical Response, TPR) je najpoznatiji pristup učenju stranog jezika u kojem su povezani verbalni izgovor i tjelesni pokret s ciljem bržeg i smislenijeg usvajanja stranih riječi kroz ponavljanje (Mikulec, Rogulj, 2023). Spomenuti pristup omogućuje djeci fizičku interakcije s novim riječima kroz pantomimu, geste, igre s vizualnim karticama i pokret.

Primjenjivost koncepta priča kao temelj učenja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju – iskustvo iz prakse

Općenito govoreći praksa ranog učenja engleskog jezika u Republici Hrvatskoj i koncept *priča kao temelj učenja* nisu usporedive no njegove elemente moguće je koristiti u praksi. Odgojno-obrazovni rad u hrvatskom predškolskom sustavu, planira se unutar razvojnih zadataka na tromjesečnoj razini koji se zatim granaju na veće-tjedne i manje-dnevne planove. Koncept daje smjernice kako osmisliti poticaje i aktivnosti te sve to ukomponirati u ugodno i zabavno iskustvo učenja i igre. Dubinsko istraživanje slikovnog i literarnog materijala te likova potiče aktere (odgojitelje i djecu) da istraže i dožive slikovnicu na drugačiji način. Ovogodišnje planiranje odgojno-obrazovnog rada u mlađoj vrtičkoj

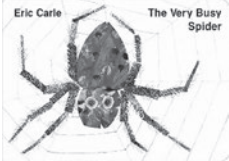
skupini u prvoj godini integriranog učenja engleskog jezika temeljeno je osim na razvojnim mogućnostima i interesima djece i na elementima koncepta *slikovnica u središtu*. Odgojno – obrazovni rad započeo je kao svojevrsan projekt pod nazivom „Slikovnica kao poticaj za rano učenje stranog (engleskog) jezika”. Istražujući prikladne slikovnice za prvu godinu učenja stranog jezika, istaknule su se slikovnice Erica Carla, autora koji se svrstavan u kategoriju naj značajnih autora za najmlađe. Prateći interes djece za životinjama, zabavnim tematikom te dob djece mlađe vrtičke skupine (3-4 godine), uvidjeli smo primjerenost slikovnica Erica Carla. Inicijalno je odabran čitav opus slikovnica Erica Carla, no prikazat ćemo aktivnosti primjerene za njegove slikovnice *Brown bear, brown bear, what do you see* (Eric Carle, 1967), *From head to toe* (Eric Carle, 1997), *The very busy spider* (Eric Carle, 1984). Sve navedene slikovnice su repetitivnog karaktera, karakterističan je jednostavan jezik u rimi, a bavi se djeci bliskom i voljenom tematikom životinja, tijelo, boje, priroda i sl.

Dekonstrukcija svake slikovnice pružila nam je dovoljno prostora za osmišljavanje raznovrsnih poticaja koje podupiru kompetenciju učiti kako učiti te aktivnosti koje potiču kontekstualno učenje uz primjenu holističkog pristupa. Prateći interes djece, koji je varirao ovisno o ponuđenom poticaju, mijenjale su se inicijalne aktivnosti osmišljene za određenu slikovnicu. Priloženi materijali uključuju metodički pristup, pjesme, igre u pokretu, slikovnice te refleksiju na prikupljenu dokumentaciju. Sve navedeno sažima vremensku i socijalnu dimenziju te prostorno - materijalni kontekst kroz pedagošku godinu u skupini.

Uvođenje jezika događalo se kroz tematske cjeline, kako bi se poduprlo povezivanje, dok su pjesme, rima i priče korištene kao podrška za konstruiranje značenje. Metodičke aktivnosti vezane uz slikovnicu *Brown bear, brown bear, what do you see?*, Eric Carle uključivale su likovnu aktivnost modeliranja medvjedih šapa od slanog tijesta, izrada medvjedeg brloga od prikupljenog lišća, jute, grančica, kartona te likovna aktivnost „Circle bear” tijekom koje su djeca slikala medvjeđu glavu umakanjem vilica u temperu. U stolno-manipulativnom centru ponuđena je pokrivaljka „Square bear, triangle bear, circle bear” medvjeda u obliku geometrijskih oblika. Također je izrađen taktilni memory s ciljem poticanja na senzorno istraživanje životinjskog pokrova (mekano kao zec, bodljikavo kao jež i sl.). Djeca su osjetilo dodira vježbali u kombinaciji s verbalnim izražavanjem onoga što osjećaju pod prstima uz poticaj na izražavanje na hrvatskom i engleskom jeziku (bear, bunny, hedgehog, soft, rough, prickly..). Pokretni centar korišten je svakodnevno uz pomoć „Gross motor cube” / kocka grube motorike koja pokazuje kretanje životinja u različitim smjerovima četveronoške (npr. kao medvjed). Aktivnost je često korištena kao jutarnje razgibavanje uz pjesmu „The bear went over the mountain”. Pjesma je bila lajtmotiv tijekom čitavog perioda obrade teme te je pjevana uz pokret, u dvorani te kao

pozadinska glazba u slobodnoj igri tijekom jutra. Tematske aktivnosti povezane su igrom „Owl, owl, fox” na dvorištu – igra za poticanje grube motorike, usvajanje stranih riječi kroz igru. Jedno dijete izgovara frazu dok drugi čuče u krugu. Ono dijete koje dopadne riječ fox, bježi od lovca jedan krug i sjeda na mjesto.

Tablica 1. Prikaz slikovnica razrađen prema konceptu ‘priča kao temelj učenja’

SLIKOVNICA	TEMA	TIP PRIČE	JEZIČNI FOKUS	MOGUĆI KONCEPTI/ TEMA ZA ISTRAŽIVANJE
	Životinje	Repetitivni karakter	Colors Senses (sight) Animals	Osjetilo vida – gledanje u mraku, kroz veće/ manje predmete, osjećaj zatvorenih očiju Pokrov životinja (krzno, dlaka..)
	Dijelovi tijela	Repetitivni karakter	Body (parts) Animals Sense (touch) Actions 'can' for ability - I can...; can you do it? I can do it. 'I am a...'	Osjetilo dodira – tekstura materijala u okolini Istraživanje kretanja različitih životinja i ljudi Posjet Zoološkom vrtu
	Paukova mreža (upornost)	Repetitivan karakter	Animals sounds Pattern (in nature) Shapes Sense (touch) Size (big, small) Farm animals	Život pauka (vrste, prehrana, stanište, dijelovi tijela) Kako nastaje paukova mreža? Životinje na farmi Osjetila – taktilna površina slikovnice, teksture u prirodi Pletenje mreže (ručni rad) – fina motorika

Metodičke aktivnosti vezane uz slikovnicu *From head to toe*, Eric Carle usmjerene su na učenje kroz igru promatranjem vlastitog i tuđeg tijela s naglaskom na razvoj osjetila dodira. Fokus je stavljen na statičnim, aktivnim i glazbenim motoričkim aktivnostima zbog tematike priče. Slikovnica je obrađivana tri tjedna kroz raznolike aktivnosti kao što su glazbena aktivnosti „Kipovi”, igra u dvorani „Vuk i kućica” – djeca su podijeljena u dvije grupe. Jedna grupa djece dobiva mekane dijelove wesco elemenata (kocka, trokut, štap) i grade kućicu tako što jedan po jedan dolaze sa svojim dijelovima na drugu stranu dvorane. Koncept i pravila igre potiču djecu na razmišljanje koji element dolaze najprije (kocka za kući, zatim trokut za krov). Druga grupa djeca glume vukove i čekaju dok se kuća ne izgradi. Kada se kuća sagradi, grupa vukova pokušava srušiti kuće pušuci na način da motiviramo djecu da se ne zalijeću u kuću već da vježbaju strpljenje. U centru novih medija djeca su gledala kratkometražni crtani film *Pocoyo: face painting*. Materijal je ponuđen zbog interaktivnosti (glavni lik postavlja pitanja djeci o materijalu koji su potrebni za slikanje) te audio zapisu (izvorni engleski govornik). U stolno-manipulativnom centru izrađene su puzzle „Body parts” kako bi djeca tijekom igranja imenovala dijelove tijela te ih pokazivala na vlastitom tijelu. Tijekom jutarnjeg kruga fokus je bio na igrama u paru. Djeci su podijeljene kartice radnje (npr. sagnuti se/bend) te vizualne kartice životinja iz slikovnice. Zadatak je pronaći parove (životinja + radnja), a zatim se parovi grupiraju na tepihu i započinje priča na leđima kako bismo jačali osjetilo dodira. Roly poly pjesma koja se ponavlja više puta, svaki puta bržim tempom. Spomenuta pjesma korištena je u sklopu vježbanja u dvorani kao zagrijavanje i u sobi dnevnog boravka kako bi se izmjenjivali intenziteti aktivnosti. Rad je bio koncipiran na način da je prvo pročitana slikovnica uz interakcije djece, zatim smo otpjevali *Roly poly*, a nakon toga je uslijedila aktivnost s vizualnim karticama. Još jedna motorička aktivnost jest igra *Twister* u kojoj djeca imaju za cilj povezivati dijelove tijela s bojom na ploči, korištenje vlastitog tijela u igri (razvoj percepcije vlastitog tijela u prostoru). Nastavno na *Twister*, djeca su oslikavala tijela prijatelja iz skupine i imenujući ih na engleskom jeziku. Razvojni ishodi - razvoj propriocepcije, svijest o sebi i drugima. Nakon motoričkih, uslijedile su likovne aktivnosti modeliranje tijela i dijelova glave iz plastelina uz koju djeca razvijaju vlastitu percepciju tijela u prostoru (začetci trodimenzionalnosti). U jutarnjem krugu igrali smo se „From head to toe karticama” sa zadacima. Prvo susretanje s karticama bilo je na način da odgajatelj imenuje i prevodi radnju. Kasnije su djeci podijeljene kartice u krugu. Dijete koje je na redu ima zadatak imenovati radnju s kartice, druga djeca izvode radnju te imenuju koja životinja izvodi istu radnju u slikovnici (npr. stomp your chest – gorilla). Razvojne dobrobiti ove igre vidljive su u razvoju mašte (djeca glume radnje sa kartice i izmišljaju nove

pokrete), koordinacije (djeca vježbaju istovremeno pomicati sve dijelove tijela) te razvoj samopouzdanja. Igrane su „Glazbene stolice” – igra u kojoj su stolice zamijenjene sa mekanim puzzlama, dok se djeca kreću na pjesmu „Head, shoulders, knees and toes” koja se pjevala tijekom čitavog tjedna. Kada pjesma stane, djeca staju na puzzle (dok ih je više, moguće više djece na jednom predmetu). Vrhunac obrade slikovnice bila je likovna aktivnost „Portrait of my friend”. Za vrijeme aktivnosti, odgajatelj pomaže djeci, potiče ih na aktivnosti potpitanjima (What color are Petra’s eyes, What color do you need for Oliver’s hair? (paralelno prevodeći riječi). Kroz čitavu aktivnost odgajatelj nenametljivo pjeva pjesmu „Two little eyes” (pasivno slušanje), koju djeca kasnije samoinicijativno započinju pjevati u simboličkoj igri na tepihu odnosno u centru kuhinje.

Metodičke aktivnosti vezane uz slikovnicu *The very busy spider*, E. Carle. Uz vizualno uzbuđenje životopisnih kolaža seoskih životinja, u slikovnici postoji taktilno iskustvo osjećaja paukove mreže koja raste iz jednostavne linije u složenu kreaciju. Ovu tematika obrađivana je kroz proljeće u period u od 4 tjedna zbog velikog interesa. Postavljeni razvojni ishod – dijete će moći imenovati sva osjetila i životinje iz slikovnice. Kako smo djecu upoznali s temom pauka? U istraživačkom centru ponuđena su povećala, fotografije pauka i paukove mreže te plastične igračke pauka. Djeca su samoinicijativno istraživala ponuđeni materijal, a odgajatelj je postavljao pitanja za produbljivanje teme: „Kako izgleda mreža, koliko nogu ima pauk, čime se hrani?”. Od glazbenih aktivnosti obradili smo pjesmu u pokretu „One little spider” s ciljem usvajanja prostornih odnosa na stranom i materinjem jeziku te pjesma „Itsy bitsy spider” za koju smo u prostoru sobe dnevnog boravka postavili ilustracije pokreta prstiju. U centru novih medija djeci smo prikazali kratki istoimene animirani film kako bismo djecu izložili što kvalitetnije verbalnom iskazu izvornog govornika. Tijekom jutarnjeg kruga usmjeravali smo se na dramske igre poput „Spider” ginjol lutke s kojom su djeca razgovarala te scenska igra na temu prijateljstva uz ginjol lutke „spider and ladybug”. Osim navedenog, pripremili smo igru vizualnim karticama „Peek a boo” koja se igra na način da na komadu papira probušimo manju rupicu, a jedna vizualna kartica nalazi se ispod papira. Djeca pomiču papir kako bi otkrili o kojoj se životinji iz slikovnice radi. U spomenutoj aktivnosti razvijamo dječju koncentraciju, potičemo verbalni iskaz na stranom jeziku prilikom imenovanja životinje te jačamo osjetilo vida. Također smo osmislili igru „Very busy spider-find your pair” u kojoj su djeca podijeljena u dvije skupine, jedna skupina dobiva zelene, a druga narančaste kartice. Njihov je zadatak pronaći isti par kartica i odglumiti životinju u kombinaciji s njezinim glasanjem. Ova igra temeljena je na principu „listen, think and do” (Vernon, 2017) – djeca razmišljaju kako se životinje

glasaju i što rade. U igri su korištene originalne ilustracije kako bi djeca lakše povezivala pojmove sa slikovnicom. Na taj način ponavljamo pročitan sadržaj i provjeravamo stupanj usvojenosti vokabulara, odnosno razumijevanje priče. Razvojne dobrobiti ove igre vidljive su kroz razvoj socijalnih vještina (djeca surađuju kako bi pronašla parove kartica), razvoju mašte (glumljenje i glasanje životinja) te prihvaćanje tuđih ideja (dogovor oko prikaza životinje). Pjesmu „On-in-under- by” djeca su upoznala na početku godine te u ponavljamo u skoro svakoj temi koju obrađujemo. Izgovarajući prepozicije, lutka se pomiče na kutiji, a kada pjesma završi, djeca moraju reći gdje se lutka nalazi (iznad, ispod, pored ili unutar kutije). Pjevajući pjesmu ponavljamo prepozicije na engleskom jeziku te vježbamo percepciju predmeta u prostoru. Djeca su se izmjenjivala u igri s lutkom pauka, što je pridonijelo osjećaju osobne važnosti i prihvaćenosti u skupini. U pokretnom centru napravili smo „Spider web” – mrežu od vune razvučena po sobi koja je predstavljala prepreke. Djeca su se okušala u izradi mreže, a zatim se provlačila među mrežom. Važnu ulogu u jačanju znanja o određenoj temi u životu djeteta ima simbolička igra. Jedna od takvih je konstrukcija „Spider cave”. Konstrukcija je napravljena od pur pjene (špilja za pauke), velikog tuljca i žice (drvo i krošnja za provlačenje mreže u obliku bijelog konca). Sličnu igru prenijeli smo na stolno-manipulativni centar u obliku igre „Ency & Itcy spider “ u kojoj djeca uz lutke malog i velikog pauka u košari provlače mrežu. Poticaji za istraživački centar odnosili su se na STEM aktivnosti; „Spider spinner” – dva pauka u obliku zvrka. Kroz aktivnost djeca su istraživala ravnotežu, kretanje predmeta u različitim smjerovima i njihovu brzinu. Također je izrađen „Spider catapult” – igra gađanja u kojoj su djeci postavljena pitanja „Koliko visoko skaču pauci?”, a potakla su vremenski duži period interesa u sobi dnevnog boravka.

Zaključak

Dječji vrtić predstavlja temelj za neformalno učenja djeteta. S iskustvom koje djeca steknu u vrtiću, mogu nesmetano prijeći u školsko okruženje, a potom i u život. To podrazumijeva program koji ispunjava zahtjeve kurikuluma, prilagođen je dječjoj dobi, interesima i mogućnostima kako bi proširili svoje učenje. Holističkim pristupom učenju jezika, djeca otkrivaju svijet i uče na više integriranih i međusobno povezanih načina te ih je nužno u tome poticati. Djeca uče sadržaje kroz igru, a to podrazumijeva usvajanje sličnih sadržaja koji su pomno planirani, a prostorno - materijalno okruženje raznovrsno i smisleno. Tako i priprema sadržaja i aktivnosti u sklopu integriranog programa ranog učenja engleskog jezika iziskuje veliku pozornost i pripremu odgo-

jitelja. Program ranog učenja engleskog jezika u dječjem vrtiću je prekretnica u djetetovu putu učenja jer započinje prijelaz u strukturiranu rutinu unutar formalnijeg kruženja za učenje, pri čemu je ključno osigurati da se dijete osjeća ugodno u procesu, razvija ljubav prema učenju i senzibilitet prema novom jeziku. Svi materijali izrađeni i ponuđeni u tijekom ovogodišnjeg projekta, kod djece potiču znanje o svijetu, jezično-govorne vještine, predčitalačke vještine i vještine rane pismenosti, predmatematičke vještine, vizualnu percepciju, razumijevanje prostornih odnosa, jačaju koncentraciju i pamćenje, razvoj logičkog zaključivanja i senzornu integraciju. Prateći interese i potrebe djece mlađe vrtiće skupine, svi multisenzorički poticaji ponuđeni su na osobnoj razini. Ovisno o osjećaju slobode i sigurnosti u prostoru vrtića, djeca su odlučivala koliko će stranog jezika izraziti, kako (verbalno, pismeno, glazbeno, pokretom) te u kojoj mjeri.

Kurikulum RPOO je dinamičan, ovisan o nizu čimbenika (veličina, uvjeti, lokacija, vizija, ljudski potencijali, osnivaču, ustrojstvu itd.) i specifičan je za svaku ustanovu.

Istraživanjem novih teorijskih znanja i metoda te primjenom praktičnih vještina, motivirani odgojitelj može osmisliti vlastiti model rada, inspiriran spomenutim konceptom, prateći interese i potrebe djece u skupini, koristeći dobno primjerenu slikovnicu i kombiniranjem različitih metodičkih pristupa u svrhu osiguravanja zanimljivog i pristupačnog učenja. Korištenjem koncepta *priča kao temelj učenja* u Hrvatskom predškolskom sustavu prikazano je na koji je način isti prilagođen odgojno-obrazovnom radu u mlađoj vrtićkoj skupini integriranog učenja engleskog jezika u periodu od jedne pedagoške godine. Smjernice za primjenu koncepta postavljaju temelj za daljnje istraživanje s ciljem učvršćivanja i proširivanja onoga što znamo o djetetu te ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Uz kvalitetnu podršku svih sudionika predškolske ustanove, ovakav se pristup radu može integrirati kao dio postojećih programa ili usvojiti kao vodeće načelo koje utječe na cjeloviti program. Takvo učenje potiče kreativnost odgojitelja i djece, priprema ih za kreativno promišljanje svih sadržaja te nudi pristup učenju engleskog jezika koji je inovativan, fleksibilan i motivirajući. Takvim djelovanjem, zasigurno ćemo svjedočiti rastu pozitivne krivulje predškolskog sustava, ali i ranog učenja stranog jezika.

Literatura:

- Carle, E. (1967). *Brown bear, brown bear, what do you see?*
- Carle, E. (1997). *From head to toe.*
- Carle, E. (1984). *The very busy spider.*
- Ellis, G, Brewster, J. (2014). *Tell it Again!* British Council. Preuzeto sa: https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/pub_D467_Storytelling_handbook_FINAL_web.pdf
- Europski centar za moderne jezike (2019). *Inspiring language learning in the early years.* Preuzeto sa: <https://www.ecml.at/ecml-programme/programme2016-2019/inspiringlanguagelearningintheearlyyears/tabid/3015/language/en-gb/default.aspx>
- Mikulec, A., Rogulj, E. (2023). *Ovladavanje stranim jezikom u ranoj i predškolskoj dobi.* Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
- Mourão, S; Ellis, G. (2020). *Teaching English to Pre-primary children.* Ernst Klett Sprachen GmbH.
- Nacionalni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje* (2014). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH.
- Narančić Kovač, S. (2015). *Jedna priča – dva pripovjedača.* Zagreb: Artresor.
- Pinter, A. (2006). *Teaching Young Language Learners,* Oxford: University Press, Oxford.
- Silić, A.(2007). *Prirodno učenje stranog (engleskog) jezika djece predškolske dobi.* Zagreb: Mali profesor.
- Slunjski, E. (2009). Postizanje odgojno-obrazovne prakse vrtića usklađene s prirodom djeteta i odraslog. *Život i škola*, br. 22.
- Slunjski, E., Šagud, M. i Brajša-Žganec, A. (2006). Kompetencije odgojitelja u vrtiću - organizacija koja uči. *Pedagoški istraživanja*, 3 (1), 45–57.
- Šagud, M.(2006). *Odgojitelj kao reflektivni praktičar.* Petrinja: Visoka učiteljska škola.
- Vernon, S. A. (2017). *ESL games for preschool for teachers of ESL, EFL, ESOL and ELL.* USA, CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Zagrajski Malek, S., Slunjski, E., Ljubetić, M., Pribela Hodap, S., Malnar, A., Kljenak, T., Horvatić, S., Antulić, S. (2012). *Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja.* Zagreb: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

Klara Brcko
Trnsko Kindergarten

A NARRATIVE APPROACH TO EARLY
FOREIGN LANGUAGE LEARNING THROUGH
ERIC CARLE PICTURE BOOKS

Abstract: *Early foreign language learning has been researched for years by numerous experts, methodologists and educators who wish to improve their own work and children's acquisition of a new language. Introducing a foreign language at an early age encourages the development of intercultural competence and lays the foundation for acquiring new languages at an older age. The concept of stories as the basis of learning (story-based curriculum) in early and preschool education emphasizes the use of picture books as a basic learning tool. By using Eric Carle's picture books within the concept of 'story as the basis of learning', the first year of foreign language acquisition was positively supported, and due to their simple language, vivid illustrations and repetitive nature, picture books helped children understand new words and expressions. The paper puts into context the concept of 'story as the basis of learning' and the early foreign language learning program within Croatian preschool system, with an emphasis on the use of Eric Carle's picture books. The central part of the paper focuses on presenting practical activities that were gathered in the preschool group of children attending integrated early English language learning program. The conclusion highlights the positive outcomes of the concept on educational work and the appropriateness of this approach in the Croatian-speaking area.*

Keywords: *child, story, English language learning, picturebook, preschool.*